

1+2: For lægmand er der ikke meget forskel på det første Speedmaster fra 1957 eller en model fra i år. Men for samlere er der enorm forskel. I visse tilfælde en forskel på 70.000 kroner. **2:** Der blev lavet ganske 40 Speedmaster af guld i 1969. 30 af disse blev foræret til NASA ansatte, og aktive astronauter, ved en middag i Houston den 25. november 1969. Bagkassen havde modtagerens navn gravet. Præsident Nixon og hans vice præsident, Spiro Agnev, afslog hver deres guld Speedmaster. Disse to ure kan derfor findes på Omega museet i Bienne.

Tekst: Kristian Haagen // Foto: Omega

DEN GRØNNE ØST ØRNEN OG URET

Historiebøgerne er fulde af historiske events, nogle mere uforglemmelige end andre. Månelandingen står som én af de mest epokegørende, og har givet et armbåndsur enorm opmærksomhed, nemlig Omega Speedmaster.

"Jeg mener, at dette land skal forpligte sig til at nå et mål: At sende en mand til månen, og få ham tilbage til jorden i god behold, før dette årti ender". Omtrent sådan udtrykte præsident John F Kennedy sig i en tale til nationen den 25. maj, 1961. Kennedy holdt sit ord, idet de to NASA astronauter fra Apollo 11, Neil Armstrong og Buzz Aldrin, tog "et lille skridt for et menneske, men et stort skridt for menneskeheden" klokken 02.56 GMT, den 21. juli 1969 – små fem måneder, før det årti ebbede ud.

Disse spæde skridt på den mørke måne var resultatet af en dekadelang konkurrence mellem USA og Rusland, om at få den første mand på månen. USA vandt som bekendt,

selvom utallige bøger og hjemmesider – stadig – prøver at overbevise skeptikere om, at hele månelandingen var baseret på en løgn, og optaget i et primitivt filmstudie, et eller andet sted i Nevadas ørken. Samme konspirationsteoretikere mener sikkert også, at månen virkelig er en stor grøn ost?

Det var Armstrong, der tog det første skridt på månen, men det var Aldrin – han trådte ud af "The Eagle" 20 minutter efter Armstrong – der bar verdens første ur på månen, Omega Speedmaster. Armstrong havde skam også et Omega Speedmaster, der var en del af den officielle 'uniform', men han havde været nødsaget til at efterlade sit Speedmaster inde i rumkapslen, idet

det elektroniske udstyr ikke fungerede optimalt. Armstrong brugte derfor sit Speedmaster som mekanisk back-up. En funktion, som i 1970 atter beviste, at Speedmaster var det perfekte valg til NASA's rumfærden.

DET SKETE I DE DAGE...

Omega Speedmaster var ikke beregnet til en tur på månen, da det blev lanceret i 1957. Det var godt nok beregnet til at måle hastighed, men helt sikkert ikke hastigheden af en raket. Det var der i mod noget så jordnært som biler, som Omega syntes skulle have lidt opmærksomhed – deraf navnet Speedmaster. Speedmaster var verdens første ur med såkaldt "tachymeter"-krans. Når

“Det var Armstrong, der tog det første skridt på månen, men det var Aldrin – han trådte ud af ”The Eagle” 20 minutter efter Armstrong – der bar verdens første ur på månen, Omega Speedmaster”

Jubilæums Speedmaster af platin er lavet i 69 styk og koster 528.000 kroner.

Jubilæums Speedmaster af stål er lavet i 7969 styk og koster 30.000 kroner.

man stopper urets kronograf, kan man ved hjælp af tachymeter-kransen udregne bilens hastighed, og/eller den tilbagelagte distance.

Men hvordan gik det egentlig til, at Omega Speedmaster blev det officielle måneur? Ifølge Omegas arkiver, besøgte to NASA folk – selvfølgelig anonymt – nogle af Houstons juvelerer, blandt andet forretningen Corrigan's, der var byens mest populære forhandler af ure. De to NASA-folk spurgte til diverse ure, alle med kronograf. En funktion, som NASA anså som en vital funktion

på et ur, der skulle en tur til månen – og det skulle de jo vise sig at få ret i med hensyn til blandt andet Apollo 13 episoden i 1970.

NASA endte med at bestille to Speedmasters, og ti andre ure fra fem andre urfirmaer i 1964. Disse, i alt 12 ure, blev underkastet langvarige og voldsomme tests, for at se hvilke, der kunne klare sig under de ukendte, og helt sikkert udfordrende forhold, som den forestående måneferd kunne udsætte urene for. Ganske kort fortalt viste det sig, at Speedmaster klarede sig bedst, og derfor

“Ganske kort fortalt viste det sig, at Speedmaster klarede sig bedst, og derfor kvalificerede sig til at blive det officielle ur til NASA’s astronauter – aka måneuret”

Æsken til jubilæums Speedmaster indeholder en sølvskive med ørnemotiv. Denne sølvskive har samme diameter som uret, 42 millimeter.

kvalificerede sig til at blive det officielle ur til NASA’s astronauter – aka måneuret.

DET HELDIGE UHELD

Den bedste reklame for Speedmasteren blev ikke forfattet af et snedigt reklamebureau, men derimod forårsaget af fejl i elektronikken under Apollo 13 færd i 1970. Hvem husker ikke scenerne fra filmatiseringen af Apollo 13’s uheldsramte rumfærd, hvor Tom Hanks bruger sit Omega Speedmaster til at regne ud, hvornår mandskabet kan tænde og slukke for deres stærkt reducerede brændstof, efter alle deres computere er gået ud?

Situationen i den trange kabine ombord på Apollo 13 var presset, for at sige det mildt. En brænd var brudt ud i kapslen, og varmen fra branden ophevede oxygenbeholderne, hvilket reducerede mandskabets iltbeholdning drastisk. Yderligere påvirkede branden også, at varmeanlæggene, og langt det meste af den elektroniske instrumentering, ikke virkede overhovedet. Mandskabet måtte derfor ty til manuelle midler for at få kapslen på ret kurs, så at sige. Her spillede Omega Speedmaster en afgørende rolle – og ikke bare i filmatiseringen!

Med instruktioner fra Houston, og ved hjælp af Speedmasterens krans samt urets

mekaniske stopur, kunne kaptajn James Lovell – spillet af Tom Hanks – udregne, hvornår han kun tænde og slukke for Apollo 13’s sekundære rakter, idet brændstoffet var fosset ud grundet utæthed i tanken, og derfor skulle bruges særdeles sparsomt. Det var nemlig disse sekundære rakter, der skulle sikre, at Apollo kom helskindet tilbage til jorden.

Denne udregning via urets tachymeterkrans, og kronograffunktion, resulterede i, at Apollos mandskab returnerede til jorden i god behold. Omega blev belønnet med NASA’s fornemste tilkendegivelse, den såkaldte ”Snoopy Award” for sin vitale del i redningsaktionen. En tilkendegivelse, der trods alvoren i Apollo 13’s tilfælde, har et meget muntert udseende. Nemlig billedet af tegneserie-hunden Snoopy, som vi på vores breddegrader kender som Nuser fra Radisserne.

NYMÅNE

Nutidens rumfærd er blevet langt mere sofistikeret – men uret på astronauternes arm er det samme, og dette lange makkerskab hylder Omega med to limiterede Speedmasters. Den ene jubilæumsversion er lavet af stål, den anden af platin. Begge modeller har stadig manuelt optrukket Lemania-værk,

samt en lille sølv- eller guldmedaljon på den lille sekundskive ved ”9”. Denne medaljon forestille Apollo 11’s famøse logo: en ørn, der lander på månens overflade med en fredsbringende olivengren mellem sine kløer. Apollo 11 kapslen, der bragte Armstrong og Aldrin ned på selve månens overflade, blev omtalt som ’eagle’, hvilket betyder ’ørn’ på dansk. Heraf sætningen ”The eagle has landed”, som det lød i hovedtelefonerne hos de ansatte i NASAs hovedkvarter i Houston klokken 02.45 den 21. juli 1969. Det er dog klokkeslættet for Armstrongs første skridt på månen klokken 02.56, der er foreviget på skiven af begge limiterede Speedmasters anno 2009.

Platin versionen ligner umiddelbart stålversionen, men adskiller sig – udover materialevalg, og derfor også vægt- og ikke mindst prismæssigt – ved at logoet ved ”9”-markøren og sekundviseren, samt bagkassen, er lavet af guld. Desuden er platinversionen limiteret til 69 styk, og stålversionen til 7969 styk. De koster henholdsvis 30.000 og 528.000 kroner. **BE**

Omega Speedmaster var udstyret med en lang velcrorem for at passe rundt om rumdragtens ærme.